

SELMECZBÁNYAI HIRADÓ

VEGYES TARTALMU HETILAP.
SELMEC-BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS HIVATALOS ÉRTESSÍTŐJE.

Egy évre 8 korona. Félévre 4 korona. Negyedévre 2 korona.
Egyes szám Ára 20 fillér.
Hirdetések megállapodás szerint számítottak.
Nyitlatter díja soronként 20 fillér.

Felülvizsgáló és lapfelügyelő:
KUTI ISTVÁN.
Főmunkatárs:
KÁTAI JENŐ.

Az expediciót s hirdetésekkel illető reklamációk a lapkezelő
Joerges Ágost özvegye és fia
céhez intézendők, hova az összes pénzküldemények is küldendők

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Kossuth Ferenc emléksorai a Rákóczy ünnepre.

„Vere magnum habere in se fragilitatem
hominis ac securitatem Dei.”

„Lehajtott fővel, dobogó szívvel állok meg előtted Rákóczy Ferenc szelleme, ki a hazafiság legtisztább fényében ragyogva itt élsz közöttünk, bár földi lényed távol pihen a hazától az örökké valóság ölében!

Életed történelme, annál meghatóbbnak tűnik fel előttem, mennél-jobban hasonlít ödes Atyám életének történelméhez: dicsőségteljes küzdelem után hosszú hontalanság; éltető bizalom után tört remény; és végre az idegenben, a minden szenvedést győgyítő halál!

Talán a te szelmedet költöztött Kossuth Lajosba, azért, hogy újra átélje honfi vágyait, újra megvívja honfi harcait . . . „pro libertate.”

Talán a Te kurucraid támadtak életre az ő honvédeiben, azért, hogy több babért, még több dicsőséget szerezzenek a régi zászlónak . . . „pro libertate.”

Az istenember tökéletes önzetlenségéhez közel álltál Te, ki fejedelmi fényt s az élvezetek kiapadhatatlan forrásait áldoztad fel a haretérek nélkülözése miatt, az ittközetek veszélyeiért; . . . s a hercegi koronát odaadtad a tövis koronáért.

Hazától távol nyugszol még ma is, nagy Rákóczy! Kegyes és jó Uram, fenséges fejedlem! . . . de hazád földje éhezik poraidért, árvának érzi magát és szégyenynek poraid nélkül, hazád soványog lelkedért!

Kétszáz év után.

Kétszáz év után felidézünk ragyogó szellemet, dicső Rákóczy. A te esztendő ez a mostani, a te nevedről megkeresztelt legendás, dicső kor gyönyörű emlékeit idézzük fel szomjas lelkeinkben.

Kétszáz év előtt Selmecbánya akkori lakossága talán a kényszerűség hatása alatt esküdött hűséget a te zászlónak — ma két száz év után a legőszintőbb örömmel, a legkétségesebben, igaz hazafiai lelkesedéssel ünnepelel Selmecbánya mostani lakossága a Te emlékedet, a Te eszmédet.

Nagy szellem! A Te emléked ünneplésére szolgálunk meg ma bércecs hegyeink közt azok a taracok, amelyek kétszáz év előtt a te kurucraid bevonulásakor is szólottak; a Te emléked ünneplésére zúgnak a harangok ma is, mint kétszáz év előtt a hűségi eskü ellangzásakor; a Te emléked dicsőségére lobogoztak föl e város házeit azzal a legszebb színi szép lobogóval, amelyre kétszáz év előtt megesküdtek őseink; a Te emléked felújítására nyitjuk meg ma a Kuruc-világ drága emléktárgyaiból összegyűjtött becses kiállítást; a Te emléked él ma nagy Rákóczy e város egész lakosságának szívében, lelkében.

Nagy szellem! Porhüvelyed hiába tagadta ki egy alacsony kor, — itt vagy Te, itthon, drága Magyarországon, eszménye, bálvány a magyarnak.

A szürke november tizenötödik napja öröm áldozati ünnepe Selmecbánya városának. Öröm-

ünnepe, hogy kétszáz év előtt hűséget esküdött a város is a nagy Rákóczy fejedelemnek. Fellobogozott házak, ünnepi harangszó. Örvendő taracklívések s az egész napot kitöltő Rákóczy-emlékünnep: a november 15-e.

Száz taracklívés hangzott el ma reggel viszhangos hegyeink között s mindjárt ezután zúgni kezdtek a selmeci szép hangu harangok. Ünnepe van ma, jertek minél többen együtt lenni, részt venni az ünnepen. És gyűltek, sokan, százan, ezren meg ezren.

Reggel 8 óraker népes volt a Szent-Háromtér. Hivatalok, iskolák, egyesületek testületileg jelentek meg s vonultak le 1/9 óraker zeneszó mellett a Nagy-Boldogasszony templomba háladó isteni tiszteletra. A nagy templom szűk volt, egy tapotnyi hely nem maradt üresen. Podhragay Pál prépost-plébános celebrált fényes segédlettel a háladó isteni tiszteletra, mely után a nagy közönség az ev. templomba ment el, ahol Händel Vilmos főesperes mondott magas szárnyalású hazafias egyházi beszédet.

Az isteni tiszteletek után a városház közgyűlési termében folyt tovább az ünnepély, a törvényhatóság díszközgyűlésén, a melyen *Szilvágyi József* kir. tanácsos polgármester mondta el nagy hatással a következő ünnepi beszédet:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!
Tisztelt ünneplő Közönség!

A mult h6 17-én azon kor dicső emlékein merengtünk el, melyben a »Haza bölcsé« véráldozat nélkül szerzte vissza a »vervirké« nek mondott alkotmányt, és melyben urunk királyunk, mint a legalkotmányosabb király atyai szíve páratlan jóságánál fogva mindannak felkarolásához és szentesítéséhez hozzájárult, ami Magyar-

ország újjászületésének, vagyis a második hon-szerzés megállapításának előfeltételét képezte.

Ma meg azért gyűltünk itt egybe, hogy hazafias kegyeletünk adóját: a hálát és hódolatot annak szelleme és emléke előtt rójjuk le, aki 200 évvel ezelőtt mint a »dicső anyának« Zrínyi Lónának méltó fia s mint a »kurucok csillaga« legszentebb gyűntünk a nemzet eltiport jogainak és szabadságainak, valamint a jogevenlőségnek és testvériségnek önzetlen s hős lelki védelmében halhatatlanná lett s minket a legbecsesabb örökség birtokosaivá tett.

A nagy időknek ezen fenomenalis alakja testileg nincs ugyan közöttünk, de szelleme és emléke világító szövetekével és reánk hagyott eszményirányító ideáival ép úgy eltölti nemzetünk szívevilágát, mint a hogy Socratesnek eszméi ép akkor, midőn neki a mérge poharát kiüríteni kellett, a magasságba szálltak s a szellemvilág egész égboltozatát elárastván, azt ma is bevilágítják.

Ezen büvörejű eszme a kis ázsiai »Virágok mezején« porladozó száműzöttnek lelkében és szívében akkor fogamzott meg, akkor nyilatkozott meg legelőször, midőn mint tíz éves fiúcska »dicső anyját« nevenapja alkalmából 1686. évi május 12-én felkösönvte azt rebegé: »Egy Munkács várába szorult a szabadság.« Tekintve pedig, hogy ez az ideál ma, vagyis kétszáz év múlva a félistenek titáni harca által újból megerősödvé az egész nemzetet áthatja, valóban elragadtatással s tanulással illettséggel tölti el lelkünket a világtörténelem azon bizonyossága, hogy azon sebeket, melyeket a Pharaók büszkessége, az előkelő római világ fényűzése s kéjelgése, valamint a későbbi császárok kegyetlensége és az éjszak barbársága

az emberiségén ejtett, az Isten egy pástorfiu, egy ácsnak a fia, szegény halászok és az üldözött hittérítők által gyógyított meg. (Schlosser)

A történelem ezen tanulságából ugyanis az egész emberiség dicsőségét, magasatos hivatásának becslését igazoló, vigaszt s bátoriságot nyújtó azon igazságot meríthetjük, hogy »erőszak, üldözés, önkény, martíromság és proscríbalás nemcsak nem csökkentik, de hatványozva szaporítják az üldözöbe vett s vérdraadták eszmék hősi lelkű védőinek s martírjainak számát, és hogy a közszabadság eszméjének harca mindaddig folytatódik, míg elvégre győzelmet arat. (Schlosser.)

Ezen ihletés s a történelem ezen tanulságának felmagasztoló ereje ma azért vezetett ide, hogy a szabadság szent ügyét szolgáljuk.

És mi a szabadság?

»A szabadság — egy nagyhírű államtudós Bökke szerint — nem eszköz, de maga a cél.»

»A szabadságot megszilárdítani, a köztudatban ébrentartani s állandóan ápolva elterjeszteni minden társadalmi rendnek, minden osztálynak és minden politikai intézménynek, kell, hogy célja legyen.»

»A mérsékelt korlátokkal szabályozott szabadság mindenkinek elidegeníthetetlen joga, melytől senki, sem az idők változása, sem a viszonyok bármely hatalma által meg nem fosztható és azt senkinek sincs joga a maga kedvéért, vagy gyermekeinek kedvéért áruba bocsátani.»

»A szabadság minden ünnebcstink lételapja, mely nélkül az erkölcsi feloldás nagy tana hazugsággá aljasul.« Végül pedig »A szabadság megszentelt zálog s azon szent ereklye, melyhez való vonzódásunk szívünkbe kirhatatlannal beoltott szent őszön.»

Bizonyára ezen szent őszön dült a gyermek szívében, midőn két évvel később a cseh »Urbis nova«-ban Magyarországi térképén Munkácsot megpillantván, egy perc alatt végig vonulának lelke előtt az elmúlt évek, dicsőséges idők: seregek csatái lenn a vár (Munkács) alatt, fent a sziklatetőkön ágyúörgés, golyószüvöltés, bombahullás és a hős anyának védő gondoljai; azután a dobörgés, a trombita harsogás, sors-tűzek ropogása, a diadalmas hadak ünneplései. Munkács dicsősége! (Thaly Kálmán)

Nagyon természetes, hogy mindezekről visszaemlékezve azt írta Rákóczy »Impossible est tam cito oblivisci« De nem is feledkezett meg soha, mert szeme előtt a szabadság eszményisége mindig lebegett, hogy azon örököt, melyet számos öse, mint a nemzeti ügy martírja rája hagyott, megőrizze s gyarapítsa.

Hiszem »nagyatyja s nagybátyja,« mint a szabadság vértanú, hőhéralpos alatt hullottak el, s apját is csak a »néhai nagyszony«-közbenjárása és 400000 tallérnyi fejjavítás lefizetése mentette meg hasonló sorstól: nagyanyja a büszke Frangepán Katalin megöröült s tébolyultan szállt sírba; nagybátyja Zrínyi János gróf Tirol egyik szikla várában ült egy torony sötét tregében rettenetes öröks fogságában, két nagynénjét, mint virágzó hajadont apácáká tették, mostoha apja Tökölly Imre pedig a nemzeti ügy martírjaként a távol török birodalomban bujdosék.

Lehetetlen, hogy az elődök és rokonok ezen példája és tragikus sorsa fel ne költse a lánglelkű utódnak azon szent őszönt, mely a szabadsághoz, mint végcéllhoz vezet.

Ide járult, hogy attól a fenséges jellemű páratlan asszonytól, a kit ő miként Thaly Kálmán írja — még sírhöz közeledő korában is lelkesülten emleget s mindig — »Ma mére glorieuse-nek neveztem — tizenkét éves korától fogva örökre el kellett válnia. Végül ezer meg ezer alakban látván, hogy a költő dala:

„Haj hős az magyar sorsa
Nincs a ki megszánja
Vérrel szánja földjét
Könyvelni boronlár!“

szent igazságot hirdet, Rákóczi betöltött 26 éves korában kezdöbe vette azon zászlót, melyet »Pro Deo patria et libertate« 8 éven át lobogtatott.

S habár neki is ki kellett a méreg pohárát ürítenie, a kurocok csillaga ma is az egész nemzet vezéreszillaga s a szabadság ideálja oly kiköncs, oly drága ereklye, melyet »megyeről-megyére, városról-városra, faluról-falura, iskoláról-iskolára« ünnepeünk annál is inkább, mert éseintől öröklött ez erényünk e jelmondattában: »Bizalmam az ősi erényben« királyi szentesítést nyert; mihez képest II. Rákóczi Ferenc »Pro libertate« jelszava amazzal egyesítve azon útmutató, mely után a király és nemzet karöltve indulva azon erő kifejtésén buzgólkodnak, mely kölcsönös boldogságukat s dicsőségüket biztosítja.

Hiszem Pitt a nagy államférfiu szerint: »A szabadság összhangba hozatala és egyesítése a törvénnyel azon erő, mely míg a hatalom túlkapásainak, visszaéléseinek, valamint a nép rendbontó kitérésének áttörhetetlen gátát vet — addig a tulajdonnak sérthetlenséget biztosít, az egyesek tehetőségeit s munkacseréjét újabb tevékenységre serkenti, a szellemi és anyagi tőkét gyarapítja, a nemzeti jellemet fejleszti s megővja és mindazon ébresztő és hajtó erőket mozgatja, melyek az összesség lelkesítik, és azt úgy fent, mint lent a közös érdek megővására s a jövő előkészítésére ösztönzik.

A törvénnyel összhangzó szabadság ezen szelleme sugallta Rákóczi ezen emlékezetes kijelentését (Emlékiratai 64 lapján.)

»Ha nemzetem dicsősítését tüzetem volna ki feladtul, el nem hallgatnám, hogy ősi szabadságaink alapítója szent volt.«

»Felhoznám Szent László példáját is, ki, hogy mentse ezeket (szabadságainkat) fegyvert fogott s legyőzte az erőszakot. Így az ő példájára, kit az egyház szentjei közé sorozott; támaszkodva kimonდანám, hogy azok érdemlik meg a gyűlöletes nevet, s mindazon mocskot, melyeket a rágalom századok óta szór a szabadság védőire, a kik mind a törvényt, mind az esküt megtörék, nem pedig, kik jogaikat védelmezik.«

»Az elfodottakból — ugymond — miundenki átúthítja, hogy a réggib időkben többnyire nyugtalan pártosok kezdték a belviszályt, és hogy az újabb időkben hihetetlen nagyságot mutatott a nemzet, melyet nemcsak le nem verhet, de meg sem hajthat a legnagyobb szerencsétlenség, sem a szabadság járma.«

Mindezzel Rákóczi azon meggyőződésének és jogérzületének jogosultságot igazolja, hogy a törvénnyel összhangba hozott s arra alapított szabadság megvédése nem azonos a közönséges lázadással s egyesek felszólásért zendülésével.

Ebből az eszemenetből kiindulva mondja továbbá: »Nem felek őszintén kinyilatkoztatni Előtted őh örök igazság, kinek jelen munkámat ajánlám, hogy egyedül a szabadság szeretete és a vágy: hazámat a járom alól felmenteni, volt célja minden tettemnek.«

»Nem vezetél bosszúvágy, nem a koronára vagy fejedelemségre törekvő nagyravágyás, sem uralkodási őszön: hanem azon hívságos dicsőség, eleget tenni hazám iránti kötelességemnek.«

Végül vonatkozással a 1600—1700. között lezajlott öt szabadságharcra ezen szolozmaszerű szózáttal ad kifejezést úgy igazságsága s szentsége iránti áthatottságának:

»Az Isten a békének és igazságnak szerzője minden kétségkivüli e mozgalmak által ki-

vánta megmutatni, hogy a magyar nemzet semmi esetre sem engedi magát szolgáló felelőtlenül vezetetni, de az atyai szeretet uralmát önként elviseli.« (Emlékiratai 68 lap)

Tekintetes Törvényhatósági Bizottsági Mindezen emlékek ezereves múltunk által megszentelt ereklyék, melyek elidegeníthetetlenek levén, gondoskodnunk kell, hogy azok, mint a nemzet legrágább kincse nemzedékről-nemzedékre szálljanak s a törvénnyel összhangba hozatván gátul szolgáljanak úgy a hatalom túlkapásainak, mint a törvénytörő kitérésnek, minket pedig képekké tegyenek mindazon erkők kifejtésére, melyek nemzeti létellünket s alkotmányunk szabadságait biztosítják. Isten minket úgy segítsejen.

Eljén a haza! Eljén a király!

Szünni nem akaró éljenzés után Richter Ede v. levéltáros tartotta meg alkalmi felolvasását, a melyet mindvégig nagy tetszéssel és feszült figyelemmel hallgattak. A tartalmas felolvasás ez volt:

Mélyen tisztelt Törvényhatósági Bizottság és ünneplő közönség!

Az előttem szólott előnk úr ékes és mély tartalmú szavai után valóban nem tudom fegyér érdeklődést keltetni azon jobbjára száraz felolvasásom, mely a mai dátum 200 év előtti eseményeire s azoknak következményeire pillant vissza. — Ma van 200 éve annak, hogy Bercsenyi Miklós kurocai Zólyom mellett alkalom megverték, a Léva mellett előbb győzedelmeskedett császári labanc hadat. A kurocok eme fényes győzelmé nagy jelentőségű eredményt járt; mert ezen időtől kezdve a hét bányaváros, s ezek között különösen Selmecebánya. II. Rákóczy Ferenc fejedelem uralkodása alá került és egészen az 1708. évi őszig, a midőn Lőffelheich császári generálisnak volt kénytelen meghökölni, folytonosan a dicső emlékeztető fejedelem uralkodása alatt állott.

Elképzelhető, hogy én öt éves szakadatlan magyar nemzeti uralom, az akkor teljesen, ugyszólván kizárólagosan német jellegű város bel és kül életére nem kis befolyást gyakorolt, jelentékeny nyomokat hagyott maga után, és itt mindjárt hozzá teszem, a magyarságra nézve igen üdvös nyomokat.

Tudnunk kell ugyanis, hogy e város egyik ősi kiváltságában határozottan ki van mondva, hogy e város polgárává magyar vagy vend (tót) ember nem lehet; csakis német. Magának Anna királynének, II. Ulászló király nejének nagy fáradságába került, mikor Báthory váci püspök kérelmére rábirta a selmeceket, hogy ők Szalay, vagy Sali nevű magyar nemes, aki selmecei vagyonos német polgár loányt veli feleségül és vele gazdag bányák birtokába jutott, végké fel városi polgárnak. A város a királyné iránti különös tekintetből ezt kivételesen Szalayval ugyan megtette, de adatott magának Anna királynétől egy oly okmányt, melynek értelmében ezen eset precedensnek nem tekintendő és a magyarokat és vendeket a polgári felvételtől kizáró jog a városnak továbbra is teljes épségben megmarad.

Csoda-e, ha ilyen inkárnatus németek mindig idegenkedtek a magyaroktól, akikre különben nem is voltak nagyon rászorulva. Hiszen a hét szab. kir. bányaváros ugyszólván külön kis államot képezett a nagy államban; mert még alattvalói, alárendeltségi viszonyuk is rendkívüli volt, amennyiben a hét bányaváros Zsigmond király uralkodásától kezdve, mindig a magyar királynék hozománya volt és ők uralkodtak e városok fölött özvegy korukban is, életük fogtájig.

Már most méltóztassanak elgondolni, hogy ily szellemű és multú városra 1703. évben

egyszerre csak rácsap II. Rákóczy Ferenc fejedelem tüze, a később áruilóvá lett Csekay brigádéhoz és kardcsapás nélkül meghódítja azt; méltóztassanak elgondolni, hogy ezzel, de különösen a már említettem zólyomi csatával öt évre egy huzamban a város magyar uralom alá került; méltóztassanak elgondolni, hogy ezen öt év alatt és még később is bő alkalmuk nyílott a selmeci német polgároknak összehasonlításokat tenni a szabadságról küzdő kuruc és a zsoldért harcoló labanc hatalom között; méltóztassanak elgondolni, hogy az itteni német lakosság 1703. év előtt a magyarokkal soha sem volt ily hosszú és közvetlen kapcsolatban: és ha mind ezt elgondoljuk, akkor nem fogunk csodálkozni azon, hogy az itteni megrogzított németesség bástya falain hatalmas részeket tört a magyarság és megvetette a város magyarosodásának első alapját. — De arról is meggyőződtek akkor a selmeciek, hogy ők voltaképpen, különleges jogaik mellett is, a nagy magyar állam belkapcsába tartoznak és ha a közös magyar haza nagy nemzeti boldogulására iparkodnak, csak saját jól átértett és átérzett üdvüket mozdítják elő. Igen ám, de még azt is tapasztalták ezen idő alatt a bányász-kódással és iparral foglalkozó itteni polgárok, hogy miként törekedett a némes lelkű fejedelem mindenkinek egyenlő mértékben igazságot szolgáltatni, a felekezetek között igazságot módton a békét helyreállítani, a bányamiveltést minden bajtól megóvni és épen ezért a várost — a mennyire csak a nagy nemzeti harc sikerre törő igénye engedte — vér és vagyoniellátásokról megkímélni és mindenben érvényt szerezni e tanásterem ajtaja fölött még most is aranyos betűkkel diszló ősi jellegének: »Uni cuique sum« — mindenkinek a magáét.

Ily körülmények között hogy idegenkedhettek volna többé a magyarságtól a selmeci németek? Nem is idegenkedtek többé, sőt egyenesen rokonszenveztek a magyarokkal . . . és mi történt? a gyermekek közül sokan az eddig alig hallott magyar nyelvet beszélni, az öregebbek pedig érteni kezdtek; a »Stadt und Kameral drabant« elnevezés a kuruc »Hajdu«-vá lett (hiszen a városi hajdú elnevezés csak nem rég adott helyet a nem nagy szimpátiának örvendő »Rendő« névnek, míg a kamarahajdú mai napig is »hajdúk« örzik); a magyar szókások kezdtek meghonosodni, több volt magyar kuruc katonája és iparos írt letelepedett és családot alapított; a kuruc tiszték és katonák a társadalmi életre is befolyással voltak stb. stb. mind oly jelenségek voltak ezek, a melyek — igaz csak hosszú idő múlva, de okozatul mégis azt születtek, hogy a város mindinkább magyarosodott, egyelőre inkább érzelemben csak, de mindenesetre úgy, hogy már a 48-as szabadságharc pirkadó hajnala Selmecbánya városában visszényre talált és kevés kivétellel az egész lakosság, minden fenyegetés vagy kényszer nélkül, a magyar szabadságharchoz spontán csatlakozott.

Mily változás alig másfél század leforgása után! 200 év előtt tüzzel vassal kellett lenyegtetni, hogy a magyar nemzeti uralkodás törekvéseinek alá vesse magát e város; és ima 55 évvel ezelőtt, 48-ban már az első között volt akik a magyar szabadság zászlaját fenn lohogatták. E változás kiindulási pontja, alapja II. Rákóczi Ferenc uralkodási idejében keresendő.

Hagyott hát nyomot a lú ér és ármány által letporok kuruc mozgalom Selmecbányán is, hagyott, még pedig oly nyomot, mely többé a magyar nemzet ellenes törekvések és áskálódások meg nem lűrné és azok legyőzésére — ha kell — élet hállal harcot vivna.

Dicsőítéssék tehát Rákóczi emléke ezért is!

De fel kell említenem az akkori idő nevezetesebb itteni eseményei közül, hogy egyik béke tárgyalás és városban e tanásteremben tartatott meg, a mely időben a fejedelem nevelő és udvarával együtt Vihnye fűrdőben tartózkodott.

Itt, Vihnyen tette Rákóczy Stepany és Hamel-Brünix angol és hollandi követek előtt azon nevezetes kijelentését: »vezetés kénytelenség az, mely kötelességemmel teszi megragadni minden eszközt, hogy magamat és hazámat megmentsém.«

E béke tárgyalás, igaz, eredményre nem vezetett, de mégis oly nevezetes historiai esemény volt, a milyen Selmecbányán az óta nem történt. E béke tárgyalások alatt itt időztek a hollandi, az angol követek, Széchényi érsek, Seilern gróf osztrák császári követ, Koháry és mások.

A városban egész felfordulás volt, a magas vendégek és nagy fényes kíséretük fogadtatása körül. Kuriozumpék felhozom, hogy Stephani bíró, a kit gyanuk szemmel kísérték a kurucz vezetők, különösen Bercsenyi, saját lakásán fogva tartatott azon ürügy alatt, hogy a hollandi követnek késedelmesen küldte meg a városi kocsi (Stadtkales); de valójában azért, hogy a némettel valahogyan ne pak-táljon.

A rézpénz kérdésében is nevezetes szerepet játszott Selmecbánya, de kiváltképpen Hellenbach kamaragróf, aki mindig ellenzte annak nagy számban való veretését. A rézpolturáknak is Libertásoknak végül nem volt semmi értékük, daczára annak, hogy a Libertásokat nagyobb hitellesség jelűl átbélyegezték. Ily polturákat, libertásokat és átbélyegezett libertásokat más, Rákóczy korabeli ezüst pénzelt együtt, méltóztatnak látni a Rákóczi kiállításunkban. Megemlítem itt, hogy a rézpénzt nagyban hamisították is — azaz erre fel nem jogosult egyének verették. Így városunkban egy Cotten nevű Hessenből származó gróf a pénz veretésén rajta kapottat s halálra is ítéltetett, de a fejedelem által megkegyelmezzve, az országból kintasítottat.

Felhozom még, hogy a fejedelem két ízben volt Vihnye fűrdőben és a fűrdőt mégis vásárolta, de a szerencsétlen trencsenyi csata okozta, hogy e vételből nem lett semmi; hogy a kurucz szabadságharc legfőbb emberei, úgy mint: Bercsenyi, Károlyi, Eszterházy, Csáky, Vay, Révay, Jánoky, Sréter, Winkler és mások többször megfordultak Selmecbányán, hogy e város minden kurucz országgyűlésen követek által képviselve volt és hogy a nagy harc utolsó évében a pestis járvány itt is borzadályosan pusztított.

A tisztujtás és különösen a bíró választás a kurucz időben is az ősi szokáshoz híven ment végbe. A bíró választás minden évben február 2-án gyertyaszentelő boldogasszony napján tartatott meg. A magistrátus élén a bíró állott, tagjai voltak hivatalból a bányamester, a főszámvevő, (Überrütter) a lögygőző, mint választott tagok pedig a hodrusi (Verwalter) gondnok és a belső tanács tagjai. A tanács még ez időben gyakorolta a ius gladii-umot, a pallos jogot.

E belső tanács mellett működött még a külső tanács, vagy a legrégibb időben a tizenkettesek, későbbben és így már Rákóczy idejében, a huszonegyesek, tanácsa, a melynek működési köre körülbelül a jelenlegi törv. bizottság működési körének felel meg. E két tanács mellé választották még két Vorrednert szöszölő, tribunust, Rákóczi korában, egyet a katolikusok és egyet az evangélikusok. Ezek voltak azután a két tanácsnál szöszölői az egész közönségnek és ezek hirdették ki a bíró választás eredményét is.

A bíró választást és tisztujtást minden esetben kiküldött királyi biztosnak kellett megértesíteni, a ki a választást vezette is. E tisztséggel rendszeren a kamará grókok lettek megbízva. Rákóczi idejében azonban természetesen nem királyi, hanem fejedelmi biztosok látták el, közöttük Jánoky Zsigmond, e tiszteet. A bíró választás titkos szavazással ment végbe és mindig csak egy évre bírt érvényen.

Emlékezzünk meg tehát még ez ünneplési alkalommal azokról is, akik a 200 év előtti mozgalom időben e város vezetői és elsőrangú szereplői valának. Így különösen a historiai szerepet játszó, a fejedelem egyik legmegbízhatóbb és legmeghittebb hívéből, Birkó Hellenbach János kamaragróf; Stephány, Lemony, a Lángok, Reutter, Piróli, Armbruster, Klement, Zweig, Schallmann, Oberejner, Kharas, Hontaller, Hoke, Heinrich, Mittisch, Linkisch, a Deaddék és másokról, akik mint hírák, bányamesterek, követek, jegyzők, tanácsstagok és köztisztviselők, a súlyos körülmények között, bár sokszor nem párhuzamosan a magyar szabadságharc törekvéseivel, cselekedtek, de bizonyára mindig csak a köz, e város érdekét hordták szívükön igen nehéz feladatuk teljesítésében.

Emlékezzünk meg ró luk is!

És most melyen tisztelt törvényhatóság és ünneplő közönség, befejezem az adott időhöz mérten igen rövidre szorított értekezésemet és kérem a magyarok istenét, hogy azon tífz szikrát, a mely II. Rákóczi Ferenc dicső fejedelmünk emlékezetét körül valamennyinknek, e szép magyar haza minden hazafias érzelmű honpolgárának szívében forrtón ég, — ám ha kell lobbantsa fel hatalmas lángtergerré, — de kialudni ne engedje soha sem!

Lapunk zártaok az ünneplő közönség az akadémiai ifjúság ünnepeire vonul le óriási tömegben. Az ifjúság ünnepeknél sorrendjét lapunk máshelyén hozzuk.

A mai ünnepi nap kiemelkedő pontja még a Rákóczy-kiállítás megnyitása, mely déltűn 2 órakor lesz a városi elemi iskolában. Este 7 órakor Kurucz-estély lesz a vigadóban, hol a polgári dal- és zenekör és Balogh Laci zenekara működnek közre. Az estély műsora a következő:

1. Rákóczy-nyitány. Előadja a polgári zenekör.
2. Árpád sirja. Műdal. Szövege Tóth Kálmántól, zenéjét szerze Kapi Gyula. Előadja a polgári dalkör.
3. Rákóczy keszergője. Előadja Balogh Laci nemzeti zenekara.
4. Kuruc dalek Bariton solo Káldy Gyulától. Előadja Laun Károly a dalkör kíséretével.
5. Bölcsé-dal. Szerző Farkas Miksa. Előadja a polgári zenekar.
6. Szabad hajdu dala. Szövege Arany Jánostól, zenéje Szabó Jozseftól. Előadja a dalkör.
7. Boka keszergője. Előadja Balogh Laci nemzeti zenekara.
8. Kuruc nótá. Férfitár. Méder M.-tól, előadja a dalkör.
9. Rákóczy induló. Előadja a zenekar.

A hét története.

(Politikai helyzet. — Bánffy Desző zászlóbontása. — A német császár betegsége. — Balkáni viszonyok. — Az olasz penz-gyűmönizster ongyilkossága. — A wiesbadeni találkozás. — Belgrádi viszonyok. — Anglia és Szerbia. — Hazi és népjári kiállítás a régi képviselői házban. Az Országház beomlása.)

A politikai helyzet még mindig válságos; Kossuth Ferenc a függetlenségi párt nevében reflektált a miniszterelnök programjára, s ezen kiválmakokat tekintik most a béke feltételeinek. Tisza István gróf válaszában az volt a czélya, hogy a szélső bal befoküllételei honorálván, a harcosokat is megnyugtassa és lehetővé tegye a Kossuth-pártnak a lojalis gyevyrekkel való köz-edelmet, a mi ha megtörténik a »szabad-ellenzék« engesztelhetetlen tábora elszigetelten marad, obstrukciójának hatása nem lesz a parlamenti bir-közásra. Ez tehát a kibontakozást jelentené. A helyzetet a néppárt vezére Zichy János gróf rontotta meg, a ki a letelegánsabb formában üzentte meg a végletekig menő harcot. A szélső bal,

— **A beszerceze-selmecebányai Társaskör** e hó 7-én igen látogatott ülést tartott, amelyben nagy lelkesedéssel elhatározta Deák Ferencz emlékének és érdemeinek a kör jegyzőkönyvébe való iktatását.

— **Ünnepelt bányatanácsos.** Szép ünnep-
lésben részesítették Kudsizor *Bergh* Tivadar m. kir. bányatanácsost névnapja alkalmából a vasgyári alkalmazottak és munkások. Az üdvözlő beszédet *Klein* Ferencz mondta, majd bankett volt a vasgyári tisztóthobban.

— **Magyar Luther-Káté.** Luther Márton Kis-Kátéjának régebbi fordításai meglehetősen elavultak már. A miért is a magyarhoni ágostai hitvallású evangélikusok egyetemes gyűlése gondoskodni kívánt egy helyes és modern nyelvezetű magyarra-fordításról. *Händel Vilmos* honti főesperes, selmecebányai ev. lelkész volt az a ki nagy sikerrel végezte a munkát. A Kis-Káté legújabb fordítását épen a múlt héten tartott egyetemes evangélikus gyűlés egyhangúlag approbálta. Egy újabb irodalmi sikerét jelenti ez a tudós lelkésznek.

— **Tanárségdi kinevezés.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter *Günther* Frigyeszt a selmecebányai m. kir. érdektani akadémián fennálló érdektani vegytani és talajtani tanszék mellé tanárségdéd névezte ki.

— **Pályázati tanárségdi állásra.** A selmecebányai m. kir. bányászati és érdektani akadémia igazgatósága pályázatot hirdet a vaskohászati tanszék mellett megüresedett tanárségdi állásra. A pályázati hirdetményt a hivatalos lap múlt vasárnapj szára hozta; a pályázati kérvényeket folyó évi november hó 20. napjáig kell az akadémia igazgatójának kezébe juttatni.

— **Fischer-Spitzer, a világaló.** Mindenek élénk emlékeztében lesz még az országos hírű botrány, a melynek utolsó jelenete Selmecebányán játszódott le és a melynek főhőse egy kitanult és valóban geniális szedelőg, *Spitzer* Izrael volt. »Dr. Fischer József Marx« hamis nevet használva sikerült egy itteni urt nőt behálózni, a kit aztán rátul becsapott és anyagiilag is súlyosan megkárosított. A csalót az ipolysági kir. törvényszék ketős házasság és okirathamisítás miatt két évi börtönrre ítélte, mely enyhé ítélet ellen a vádlott felebbezvé, a múlt héten vette azt tárgyalás alá a budapesti kir. ítélőtábla. A másodfokú ítélet szerint a vádlott büntetését a felsőbb bíróság már csak egy esztendői börtönrben állapította meg és ebből is hét hónapot a vizsgálati fogság által kitöltötnék volt. Az ítélet azonban nem jogerős, mert ellene a közzvaldó kir. főügyész semmiségi panasszal élt a kir. Kuriahoz.

— **A pálnka áldozata.** Trájer Mihály csavargó napszámát hadikolva találta a múlt kedden egyik félreosó utcabán, s miattal kórházba szállították, meghalt. A szerencsétlen embert, mint az orvosi vizsgálat megállapította, a tulságos sok pálnka ölte meg.

— **Rákóczy album** lesz az Egyetemes karácsonyi ajándéka. Minden előzetőben megküldött ezt a kiválóan érdekes könyvet, azoknak is, akik most lépnek be előfizetői sorba. A Rákóczy-album a nagy idők nagy emlékeinek hű tükré, a magyar törtédelm jellesei nyák és a legismertebb művészeknek illusztrálják. De szentelő, hogy a mostani időkkal egy hasonlatos historiai multat híven idézi föl az Egyetemes ebben az albumjában, nagyon érdekes szepirodalmi közleményekkel is gazdagítja. Mar előre mondjuk, hogy az ország legnagyobb lapjához valóban méltó anyag lesz, meglegetés az olvasók számára. Ismételjük: az Egyetemesnek minden előzetője megkapja. Az Egyetemes előfizetői a egyebéknél egy hónapra 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt, fél-évre 10 frt. Az ország mostohai: lelkészek, állami tisztviselők, tanárok, tanítók, jegyzők, városi, vasúti, postai hivatalnokok, magyar katolikusok kedvézemenyes aron kapják: egy hónapra 1 frt 50 kr., negyedévre 3 frt 60 kr., fél-évre 7 frtét. A Divatszalon, a ház arnőcsök olvasmányát, kívánatr szinten kedvézemenyes, negyedévre 1 frt kerti kapja az Egyetemes minden előzetője. Az előfizetői pénzeket legelőszérbb postautalványon egyenesen a kiadóhatalba (Budapest, Vármege-utca 11.) küldeni.

— **Az első hó.** Szerdán, Márton napján vézetes eseménynyel lett gazdagabb ősbányavárosunk történelme. Ennek a történelmeknek az analései egy nagy jelentőségű természeti esemény feljegyzésével lesznek gazdagabbá. Fel fogják

tudniillik belőjük jogyezni a jövendő évtárrillmod lokális historikusai, hogy az Úr 1903/1904. esztendői telén ezen a napon hullott először friss fehér pehelyszerű hó Selmecebányában szűles és nagyforgalmú közlekedési útvonalaira, ujonnan épült palotáinak új cserépf és bádógetőire, a selmecei kertek látogatott utaira, művészetileg is nevezetes szobraira, szép utcátábláira és mindenre, a mi ebben a vicinális kis városban él és mozog. Hullott a hó és hónap látszott, a míg hullott; de menten pocskék sár, csokoládészerű rüt és firtelmes maszsa lett belőle, mihelyt a mi áldott talajunkra ért. Elolvadt mint a buborék és maradt — mi volt — a pusztaság, zengő a nagy költő. Csütörtökön megisméllődött az esemény és van reá alapos kilátásunk, hogy öt hónapon keresztül lesz szerencsénk hozzá bőségesen. Hiába itt a téli Köszöntünk, zúzmarás tél apó!

— **Az adatok hatalma.** Minden állítással hatalmasabban bizonyítanak a tényleges adatok. Elnyomják a felkapott híreszteléseket és megörősítik azokat a meséket, melyek éppen csak azért tűntek fel olyanoknak, mert igaz voltak adatok nem bizonyították. Mesének tartották sokan azt is, hogy az osztályorsorsjáték hatszáz-ezer koronás nagy fönyeménye a nagy közönség közé jut. Talán már nem is voltak vérmes reményűségek, míg ellenben számosval vannak azok a pesszimisták, a kik azt szokták mondani, hogy hatszáz-ezer korona egyáltalán nincsen is a világon. Hát ez lehet szomoró élez, hasonló ahhoz, a mely szerint egy millió legálább is tízezer korona, de bizonyos, hogy az osztályorsorsjáték nagy fönyeménye körül egész legendákör képződött. Most ezekre a legendákra bevilágít néhány érdekes adat. Érdekesek főleg azért, mert a legutóbbi nagy fönyeményt, hogy úgy mondjuk, decentralizáltan mutatják meg. Még pedig a szélrózsa minden irányba felé. Azt hisszék, hogy az olvasó tudja, hogy arról a hatszáz-ezer koronáról van szó, a melyet az osztályorsorsjátékban utolsó fönyeménynyel sorolnak ki. Nem egy kézbe jutott ezen óriási fönyemény, hanem több részre, nyolczad sorsjegyre osztott. Ezen szerencsés sorsjegyeknek egyes részeit innen is, onnan is, még a külföldről is prezentálta. Egy és ugyanannak a sorsjegyek egy egy nyolczada Nyirbátorra és — Délnémetországra jutott el. Vajon nem érdeklődnek-e egymás iránt ezek a nyertesek? Hiszen ebben az érdeklődésben valamiféle psychologiai momentum volna. Ha az egyik nyertes, egy szegény pinczér, a ki hatvan-ezer koronának gazdája lett, kikutatta térsait, az ő »jutalékutalását«, azt láthatta, hogy nem valami jómódú emberek. Az egyik tisztántúli ember, *Endrédy József* nyirvasvári körjegyző, a másik a Dunántúli hivatalnokoskodók: *Ferencz András, Német-Ujváron* pénzügyi főigazgató. A körjegyzőknek százshézer korona jutott a nyerevényből, a pénzügyörnek csak hatvan-ezer korona. És ugyanekkora vagyonra tett szert a maga nyolczadsorsjegyével *Spitzer Samu* raktárnok, a ki a Kőbányai-úton a salgó-tarjani szénraktárt kezel, s a ki ezt a dolgot ezután sem akarja abbahagyni. Kőbánya lakója az ötüdik nyertes is. Szvacsina Antal korszmáros, a ki a Maglódi-úton mér a jófajta bort, s a kit a hatvan-ezer korona még annyira sem kábitott el, hogy magát ezután ne korszmárosnak, hanem vendéglősnék hívassa. Megmaradt egyszerű csalórslopárnok, csak talán a korszmáza czégre kiirajta, hogy bormérés és »Nyolczad sorsjegyek«. Az öt magyarnak két külföldi társa van, egy egy nyolczad sorsjegy révén. Jól tette a szerencse, hogy öt magyar mellett, csak két idegenhez közzöntött be nagy adományával. Tehát csak 120 ezer korona vándorolt külföldre, meg az óriási fönyeményny nagybó 800 ezer koronás rész itheron maradt és hazánkban emelte az amugy is kevés jómódúak számát.

— **A tüdővész ellen.** Az Országos Közegészségügyi Egyvstületnek Budapesten, a múlt héten tartott ülésén dr. Chyzer Béla olvassott fel nagyszámú hallgatóság előtt ezen a címen: »Tuberkulózisban szenvedők anyagi támogatása az állam részéről.« A felolvasó előrebocsátja, hogy hazánk egyike a tuberkulózistól legjobban inficiált országoknak Európában. Gyógyítása annál nehezebb, mert a nép, főleg az iparosok és földmi

vesek, akik leginkább szenvednek a lassan előbetegségtől, bizalmatlanok minden újítással szemben. Eppen azért a társadalomnak, de főképp az államnak hathatósabban kell támogatnia a betegeket. Az állam olyképp támogathatja a gümőkórban szenvedő családöket, hogy adóelengedésben vagy legalább is tetemes adómerséklésben részesíti öket. A gümőkóros nő, illetve anya gyermekeire pedig az állami védelmet fokozottabb mértékben kell kiterjeszteni. E két javaslattal ajánlja a felolvasó az illetékes körök figyelmébe. Az érdekes előadást nagy tetszéssel fogadta a hallgatóság.

— **Egészséges gyomorhoz** mindenekelőtt rendes erőteljes emésztés szükséges. Sajnos épen ez irányban azonban sokszor véteknék és így támad a gyomorrontás, étvágytalanság, székrekedés, álmatlanság, felfújás, kólika, verszegényesség stb. Ne mulassza el tehát senki jó és hathatós övszer! használni, mely egy a gyomorot, mint az egész emberi szervezetet erősíti, gyógyítja és jó egészségben tartja. Ilyen szer egyedül csak a valódi Brády-féle Mária-celli gyomorcsépek, évtizedek óta kipróbált zamatos ízű, biztos hatású házi gyógyszer az összes gyomorbetegnek. Üvege 80 fillér a gyógyszerárakban. — Utánzatoktól óvakodjunk.

— **Weisz József Hegybányán** visszakeresztet a ménési magyarádi borvidékről, hol sikerült neki az ismeretes jó bakatori és rizlingi fajokból bevásárolni. Ajánljuk a n. é. közönség figyelmébe.

Ifjúsági élet.

Házalap.

Mint már a múlt tanévben jeleztek, a M. Kir. Bányász és Erdész Akadémia Kör vezetősége a házalap javára nagyobbért mozgalmat indit. Ugyan is gyűjtő levelek keresi fel a szakértasakat, az akad. kör volt tagjait, hogy nélkülözhető állírelékek járuljanak ahhoz, hogy az akad. ifjúságnak már a közel jövőben saját otthona lehessen. Az országos gyűjtés engedélyezését a belügyminiszterium megadta. Minthogy azonban a gyűjtésnek a miniszteri engedélyben előírt módja az ifjúsága névre keresztült vihetetlen, azért az akad. kör vezetősége újabb folyamodványt nyújtott be a belügyminiszteriumhoz, melyben a gyűjtés módzatának megmátását kérelmezi. E helyen számolunk be egyik kollégánk szüneti gyűjtéséről. Nemes cél vezérelte München József II. éves bányászt, midőn ismerősei közötti gyűjtést folytatott az akad. ifjúságit otthon javára. Adakoztak: Branszky Vendéi bányatanácsos 5 K, Pauchly Rezső könyvkereskedő 2 K, Dénes Géza erdőfelfügylő 5 K, Strausz Nándor 4 K, Czerminger Alfréd bányabiztos, Nebonmayer József akad. hallg., Machula Gerő bányamérnök, Peiszler Pál fiamester — 2 K, Podracszy István prépost 3 K, Horváth Zoltán állomásfőnök 2 K, Klein Ignác pénztáros 1 K, Gömböry Sándor, N. N. — 2 K Bednarik István plébános 3 K, összesen 37 K. A legészintebben mondunk hálát a nemes adakozóknak, annál is inkább, mert az adakozók sorában olyanok is vannak, a kik életpályájuknál fogva sem most, sem pedig azelőtt viszonyban nem voltak akadémiánkkal.

Akadémián vadászat.

A múlt vasárnap, folyó hó 8-án a Halicsi-tó fölötti részekben vadászunk. Jelen voltak Tégliás Károly vadászhat vezető tanáron kívül, Dr. Schwartz Ottó m. kir. főbányatanácsos, Bencze Gergely m. kir. erdőtanácsos, Zólyom Imre városi erdőmester, Rutényi Károly, Fekete Zoltán és Günther Frigyes akad. tanárségdek. A délültöt folyamán két hajtás volt, melyekben — csak egy szalonka esett. Lőtte Bertisk Andor IV. éves erd. akad. hallgató. Délután a Pátcsink nevű erdőrészt hajtottuk meg, mely élénkségre nézve a délültöektől kárpóllást nyújtott. Itt lőttek: Dr. Schwartz Ottó főbányatanácsos egy rókát, Komán Arthur III. é. erd. akad. hallg. egy rókát, Bertram Albert IV. é. és Gaál Imre III. é. erd. akad. hallgatók egy-egy nyulat. Rendezők voltak d. e. Salix Gyula és Saab Bálint, d. u. Krall János és Pascu Pál III. é. erd. akad. hallgatók.

Hejreigazítás,

A »Selmecebányai Híradó« múlt számában az akad. ifjúságnak a temetőben tartott ünnep-lyéről szóló közlemény hiányosan közölte az ada-

tokát és a szónokok közül kimaradt Egly József akad.; hallgató, miáltal a közlemény oly színben tünteti fel az ünnepélyt, mintha néhai dírtói Csiby Lőrinc volt m. kir. erdőtanácsos, akad. tanár sirjánál nem tartottuk volna beszédet. Kotelességünknek tartjuk a hibát kiigazítani. Dávid Béla volt ifj. kőri elnök sirjánál Rónay György e. i. elnök, néhai Csiby Lőrinc volt akad. tanár sirjánál Dr. Mihalovics János e. i. elnök, Zsembery Kornél Gyula sirjánál Dimitrievics Gerő, mint a »Bánátia« elnöke, Forkó Béla sirjánál pedig Egly József akad. hallgató mondott emlékezésed.

Rákóczy-ünnepély.

Az akad. ifjuság által II. Rákóczy Ferenc szabadságharcának 200-ik évfordulója alkalmából rendezendő ünnepélynek, — mint a Selmechbánya város által 1903. november 15-én rendezett ünnepély egy részének sorrendjébe a következőkben adjuk. 1. Nyilatvány. Előadja az akad. kőri zenekar. 2. Megnyitó beszéd. Mondja Rónai György e. i. elnök III. éves erdész. 3. Ünnepi beszéd. Mondja Dr. Izsó Bertalan bányagazdász. 4. Kurucdala. Előadja az akad. kőri énekkar. 5. Rákóczy sirja. Radó Antaltól. Szaválja: Szatcsa Gyula akad. hallg. 6. a) »Rákóczy keszence«. Fuvola szóló. Előadja Krausz Ferenc akad. hallg., vonós négyes kíséretében b) »Szerenád a Tisza-ház előtt« az Ocskay brigádérosból, vonós négyesre átírta Kún László. Előadja: Gobbi Jenő, Balázs Jenő, Mentele Armin, Füzély Béla, Litschauer Lajos akad. hallgatók. 7. II. Rákóczy Ferenc Rodostón. Dr. Várady Antaltól. Melodráma, zenéjét szerző: Ábrányi Kornél. Előadja Csanaszala Ignác akad. hallg. Zongorán kísérő Tompos Jolán k. a.: gondnokán Erdély János, cimbalmon Kalocsa Imre akad. hallgatók. 8. Egyveleg és induló. Előadja az akad. kőri zenekar.

Balek-bál.

E hó 7-én tartatott meg a m. kir. bányászati és erdészeti akadémiája első éves hallgatói által Vadas Jenő főerdőtanácsos védnöksége alatt rendezett balek-bál, mely ez évben a várt eredménytel fenyvesében sikerült. A karzat, valamint annak számozott helyei már 1/2 9 óra előtt zsúfolásig el voltak foglalva a táncban gyönyörködni vágyó vendégek által és túrelmenlőn várták annak kezdetét, mely Vadas Jenő főerdőtanácsos megérkezése után meg is kezdődött. Hogy minő kedélyhangulat és jó kedv uralkodott ez estélyen, leginkább bizonyítja azon körülmény, hogy Laci cigányunk a reggeli órákig húzta a száraz fáján a szebbnél-szebb csárdásait és keringőit és így e nap kedves emléke meghozta balekjainak fázadozásuk kedves gyümölcsét.

A közönség köréből

Válasz — „egy magát jól ismerő ismeretlennek.“ Az alábbi sorok közlésére kértünk fel, melynek annál szivesebben adunk helyet, mert a magunk részéről is indokolatlannak találjuk és csak helyteleníthetjük — hogy egy a lapunkban megjelent tércza miatt — olyan miatt, melynek czéltapas vagy bántó tartalmát a legszigorúbb kritika mellett sem tudjuk fedezni — annak íróját nemtelen módon inzultálják. — De szóljon maga a levél!

Tekintetes Szerkesztőség!

Igen kérem sziveskedjék ezen soraimnak nagybecsű lapjában helyet szorítani — annyi-val is inkább, mert a velem szemben elkövetett inzultust egyelőre így óhajtom ártalmatlanná tenni.

Bécses lapjának ígertolsó számában a »Jegygyűrű« czimvel egy mulatságos »képzelt« epizódot dolgoztam fel tércza alakjában — ezzel szórakoztatni akarván igen tisztelt olvasóközönségét, és imo akadt egy személyi (írásából ítéltve nő), a ki ezen térczám miatt magát a nagy közönség védőjéül tolja fel nyílt levelező-lapon a legképtelenebb hazugságot tartalmazza össze, a legbrutálisabb becstelenséért követi ellenem el és hihetetlen gyvasággal írja alá: »egy magát jól ismerő ismeretlen!«

Még mielőtt ezen ügynek további fórum elé vitelét elhatároznám, — e helyen kívánom szavát tenni, megmagyarázandó a nyílt levelező-lap írójának, hogy »Anonym« csak gyenge jellemű emberek, olyanok, kik tetteiknek nem kívánunk urai lenni, kik tetteik következmé-

nyeit viselni nem akarják, kik minden jó izlés, erkölcsi tisztesség és nevelés híján vannak, szoktak írogatni. De még ezek között is két kategóriát kell megkülönböztetnünk az egyik zárt levelebb követi el merényleteit és így még legalább egy kis műveltséget akar a maga részére biztosítani, míg a másik még erről is lemond és nyílt levelezést használ.

Felteszem a kérdést »ismeretlen jó ismerősömnek«: Óhaj-e még továbbra is anonym maradni? Ha igen, akkor ítélje önmaga meg fentiek alapján hogy? Kicsoda! Önbirójává tesszem. Ha nem, akkor nevezze meg magát, vagy-e lap nyílt terében, vagy nálam bármi úton módon jelentkezzék, hogy módot nyújthassanak neki a megbánásra, a bocsánatkérésre, meggyőződéssel ezáltal más ember nemesebb gondolkodásáról és ne kérszerítsen arra, hogy erős gyamun és akár elferdített, de félreismertetlen írása alapján ellene bírói eljárást indítsak.

Levelem közlését még egyszer kérve, vagyok a tek. Szerkesztőség tisztelője

... k ... f

NYILT-TER.*

* E rovat alatt közlöttekért nem felelős a szerk.

Nyilatkozat.

A selmechbányai kir. járásbíróság előtt 1903. B 463/1. sz. alatt főtisztelendő Adamovits Samuel úr által ellenem rágalmazás vétsége miatt megindított büntetőgye a főtisztelendő úr, miután tőle hűbőnálólag bocsánatot kértem, nagylelkiben be-szüntette. Ezt köszönettel nyilvánosságra hozni kötelességemnek tartottam.

Hodrusbánya. 1903. november 11.

Uslbeez Mihály.

SELMEC- ÉS BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

Az anyakönyvi hivatalok bejegyzései.

1903. évi október 31-étől november 14-éig.

Születés.

Hatadan Vince, Litofa Anna, leány	Selmechbánya.
Mostoniecki Mihály, Linkes Mária, fu	"
Kelliar Pál, Gregusik Anna, leány	"
Moticka Antal, Paehinger Franciska, leány	"
Urbanszki József, Lupták Mária, fu	"
Nagy József, Bertalan Olga, fu	"
Gregán Janos, Csanderli Anna, leány	"
Sztracina András, Grolinus Anna, leány	Hodrusbánya.
Tomka János, Proezner Anna, leány	"
Ivanics József, Stelezi Emilia, leány	"

Kihirdetés.

Karvas Péter, Paciga Mária, Hodrusbánya.

Házasság.

Masznyj Sámuel, Krieger Emilia,	Selmechbánya.
Máttyás Máttyás, Feldhammer Gabriella	"

Halálozás.

Rüksöss Ignác, 34 éves, tüdőgümőkór.
Kirsner Alojzóné, 62 éves, szívbillentyű elégtelenség.
ösv. Drab Józsefné, 81 éves, végegyengülés.
Treiter Mihály, 49 éves, tüdőbégád.
Maszni János, 52 éves, tüdőgümőkór.
Püsch Lőrinc, 73 éves,
Buzbaum Ferenéné, 58 éves, szívbillentyű elégtelens
Valach Albert, 70 éves, tüdőgümőkór.
ösv. Zurian Albertné, 76 éves, végegyengülés.

Próbáók.

A hét irodalmi évforduló: November 15. 1818 évben született Vachott Sándor. — 16. 1825. évben született Lévy József. — 17. 1778. évben született Csokonai Vitéz Mihály. — 1871. évben született Mskai Emil. — 18. 1664. évben meghalt Zrínyi Miklós. — 19. 1854. évben meghalt Vörösmarty Mihály. — 20. 1896. évben meghalt Pálffy Albert.

SEZENTENCIÁK BRÓDY SÁNDOR MŰVEIBŐL.

Vannak igen finom, megkülönböztetett női szervezete, a melyek aranyos és teljes kifejlődésük dacára csak arra valók, hogy szépek legyenek, tessenek és ömljanak. Milliő eset kö-zül egy az ilyen, a ki nem alkalmas az emberi fajta céljaira, csak magáért és magának való és inkább elmúlik, mintsem hogy másnak adjon életet.

(TÖNDÉR ILONA.)

Oh kedves, szép felvidéki falvak szalmafedelese vályog-fészekretek kimosolyognak az akác alól. A fehér falak, a kicsiny ablakok, a kizöldelő kerties mindez oly barátságos, olyan enyhe. A nagy házak, ha díszesek is: komorak mindig. Itt még a rongyosak is oly vidámak, félreapott tetekükel, kusza gardrúkjuk olyanok, mint a jökadvü koldus.

(RUSZTELMÉK.)

Hanem a könyv mégis csak víz, akár mily tiszta legyen is: kiapad, fölszárad, el-illan.

(HÓPHERÉKE.)

Hiába, ez a kor iránya: hiúság. A miért egy kapdos, az után a másik is nyúl. Nem tudán szereteni mélyen és igazán, hát mindenféle illúziókkal potoljuk a hiányzó érzést.

(SZINESZTERÉN.)

Érdekes ez a Budapest. Mintha csak a kelet és nyugat tízes vadlázasságából kelt volna ki. Olyan színes, olyan különös s olyan tanulságos — nekünk erkölcsök megfigyelőjének, idegek földezőjének. Mas metropolisokban már az ér-zések kész betegségeivel állunk szemben, meglett konkrét tenyekkel. Itt azonban a fejlődő fővárossal együtt fejlődnek a bajok is.

(FAUST ORVOS.)

HIRDETÉSEK.

A köhögásban szenvedő közönség,

használjon a régóta bevált és jó ízű

„Kaiser-féle MELL-CAREMELL cukorkákat.“

2740 közjegyzőileg hitelesített okirat ellégg bizonyították, mennyire bevállnak, és biztos sikerrel hatnak, ezek a cukorkák reketség, hurut és elnyálkosodásnál.

Hasonló „kinlánt utasítsuk vissza és óvakodjunk hamisításoktól. Csak valódi „három fenyő“ védjeggyel. Csomagja 20 és 40 fillér.

Reklár:

Márkus M.

cukraszina Selmechbányán
Deák-Ferenc-utca 7/L. saját ház.
... Alapítottatt 1830. ...

Hirdetések jutányosan fölvetetnek

és a lap kiadóhivatalában.

Csász. és kir. udv. szállítója.

Fernelendt

cipőfénymaz a legjobb fénymaz a világon. — Világos cipőnek a Glanz-crém adja meg a legszebb fényt és a hór szép és tartóssá válik. — A már használt, foltos cipő — sárga vagy barna bőrből — a „Lyosin“ nagy-szerű fénymaz használata által olyan lesz, mintha új volna.

Alapítottatt 1832. Gyáriraktár: Bécsben, 1., Schulerstrasse 21. Alapítottatt 1832.

A Fernelendt fénymaz mindenütt kapható.

A leggyengébbek között is feltalálható használatos és csodálatos adóanyag 25 csekezőre 1 koronára.

A leggyengébbek között is feltalálható használatos és csodálatos adóanyag 25 csekezőre 1 koronára.

Órák, ékszeresek
RÉSZLETFIZETÉSRE
 is első sorban árákon
SERÉNYI
 órák és ékszeresek
 Budapest, V. Erzsébet-körút 28. I. em.
 Telefon: 18. Főutca 21. sz. sz.
 Képes árjegyzék ingyen.

Köszvény és csúz ellen legalkalmasabb
 a KRIGNEK-féle
REPARATOR
 1 üveg 2 korona.
 Főraktár: KORONA GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Galvani-ter.
 110,000 sorsjegy, 55,000 nyeremény.
 Nyeremények összege 14.459,000 korona.
KIRÁLYFI ÉS TÁRSA BANKHÁZA
 a magy. kir. szab. osztályozású/áték főelkarultó helye
BUDAPEST, Andrássy-ut 60.
 Elismeret megbízhatóság! Zökkenetesség! Kiváló szerencse!

Ha öszül a haja.
 használja a
"Stellia"
 vizet, mely nem füst, hanem a haj eredeti színeit adja vissza.
 Üvege 2 korona.
ZOLTÁN BÉLA
 gyógyszerárter, 6 sz. és kir. tenesze József főh. udvari szállásfője
BUDAPEST, V. SZABADSÁG-TÉR.

HEMOPATIAI GYÓGYINTÉZET.
 A vérgyógyítás biztos gyógy módja: asztma, szív-, gyomor-, ideg és bőrbeli, székély, éjszakai, éjszakai ellen.
 E gyógy mód megismerésére:
Dr. KOVÁCS J. főorvos, orvos
 BUDAPEST, V. VÁCI-KÖRÚT 18. I. E. M.

Megjelent az új X^e számú
"YOST" MODELLEZ
 ÉSZMÉNYI TÖKÉLETESLEGÉN
 KÉRJEN PROSPECTUST A
"YOST" IRÓGÉP részvény vásárlásához
 Budapest, NEW-YORK

Remek és olcsó fényképek készítnék
RIVOLI
 fényképezési és festési műtermében
 BUDAPEST, VI. KER., KERESZET-UT 30. SZÁM.
 !!! Négy kiló képért után is elküldt negytdéket!!!

Hirdetéseket, reklámokat szakszere-
 rielen, pontosan és legelőcsőben készíttet
 az összes bel- és külföldi lapokban,
 valamint naptrákbán az
ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ hirdetői
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 54.
 Tulajdonos: **Leopold Gyula** szerkesztő.

Hôtel PARIS szálloda
 Szálloda: SIMON PÁL.
 BUDAPEST, VI. VÁCI-KÖRÚT 25. SZÁM.
 100 szoba 1 frítdől felszerelt kizárólagos együtt.
 Fürdők, elegáns kávéház, étterem és söröző
 a házban. Villamos vasuti megállóhely
 az összes pályaudvarok és hajók felé.

PLATSCHÉK VILMOS
 elismert legrszolidabb
FÉRFI ÉS GYERMEK-ruha áruháza
 Budapest, IV., Központi Városház.
 Kivagyatlanas, hányinger, fejfa-
 ják, gyomorbaljok ellen csodálatos a
RADITZ-féle
GYOMOR-ELIXIR.
 Ára 1 korona. Pótlán 6 üveg bérmentve.
RADITZ J. „Fehér kereszt” gyógytáca,
 BUDAPEST, FŐVÁM-TÉR 6. SZÁM.

Dr. SCHLESINGER MIKSA
VIZGYÓGYINTÉZETE Pozsony
ÉS SZANATORIUMA. (Magyógd.)
 Kiltető-hegyi fokvésben, permentes és szőlőt védett, 200 kilo-
 méternél több jól épült, rogegyes hegyi utak. Szigoruan indi-
 dualizáló szakorvosi kezelés. Legmodernebb kényelem, az összes
 betegsőbbők higiénikusan a legköltösebben vannak berende-
 zve. Kiltető állás, mérsékelt árak. Az intézet egész évben át-
 nyitva van. — Prospektus és felvilágosítás szolgál:
 a dr. SCHLESINGER-féle vizgyógyintézet, Pozsony (Pályaudvar)

SZÖLÖLUGAST
 ültessünk minden ház mellé és
 kertjeinkben föld- és homoktalajon.
 Férre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas. (Hár mind korán
 termősebb) mert nagyböröse ha meg is, termést nem hoz, ezért
 sokan nem őrtek el eredményt eddig. Hol legyenek alkalmas fajokat
 elterjedt, azok hoven állítják házukat az egész szőlőesre idegen a leg-
 kitűnőbb munkatár és ma az összes szőlőkkel.
 A szőlő hazánkban mindennél modern és minőségű oly ház,
 melynek faja mellett a legelőcsőbb gondozással felnevelhető nem
 volna, ezáltal más épületeknek, kerteknek, kertészeknek át, a leg-
 rangosabb díszre, anélkül, hogy legelőcsőbb helyet is elfoglalja az egészre
 bevezető részektől. Ez a legalkalmasabb graminé, mert minden
 évben terem.
 A fák ismertetőjeleket vonatkozó, számos Gyógytanú katalógus-
 béreinek ingyen és bérmentve küldték meg, aki címet egy levelezés-
 lapon tudtja.
 Cím:
 Érmelléki elsőszőlőtápany telep Nagy-Kágya, a p. Székelyhid.

Borszivattyúk és borszűrők
 valamint az összes
 pincefelszerelési cikkek,
 nevezetesen:
 Amerikai GUMI-TÖMLÖK, rézesapok, borlefejtő-edények, szellőzők, bor-
 mérők. — Palackmosó, palacktöltő, dugaszoló és kupakoló gépek. Parafa-
 dugók, önkupakok, palackok!
SCHOTTOLA ERNŐ CÉGNÉL
 BUDAPEST, VI., Fronciér-palota.
 Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ház s üzleteladás!
 Hegybányán, a főpiacon, a község leg-
 élénkebb pontján, egy ház a hozzátartozó
 kerttel, szabadkézből jutányosan eladó.
 A házban van 4 szoba, konyha s egy jól
 berendezett, jó forgalmú, 1823. év óta fenn-
 álló vegyeskereskedés 3 raktárral, 2 pincével.
 Az üzlet esetleg árustól is eladó.
 Bővebbet Wágner Lajos népbanki könyve-
 lőnél Selmecebányán és Wágner Lajosnál Hegy-
 bányán.
Eladó ház!
 Az alsó rózsá-utcai 65.
 számú ház eladó. — Bővebbet
 ott.

.. .. **Hölgyek**
 kik rajz és festésben előismeret
 illetve gyakorlattal bírnak, jól fizetett
 otthon végezhető munka végett for-
 deljanak a
 kiadóhivatalhoz.
 December, esetleg január 1-étől 12 akadá-
 miai hallgató ebéd és vacsorát keres. Részletes
 ajánlatokat az ár megjelölésével „Ere-
 mesté” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít.

UJ! Hazai gyártmány! UJ!
Péterfalvai csontlevélpapír.
 50 levél és 50 boríték a dobozban.
 Rendes kis alak 1'80 K
 Kis angol alak 1'80 „
 Nagyobb alaku 2'40 „
 „ angol 2'40 „
Joerges Á. özv. és fiánál.